DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 18 juni 2009 *

I mål C-173/08,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Gerechtshof te Amsterdam (Nederländerna) genom beslut av den 10 april 2008, som inkom till domstolen den 25 april 2008, i målet

Kloosterboer Services BV,

mot

Inspecteur van de Belastingdienst/Douane Rotterdam,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Ilešič samt domarna A. Borg Barthet och J.-J. Kasel (referent),

* Rättegångsspråk: nederländska.

generaladvokat: Y. Bot,
justitiesekreterare: enhetschefen M.-A. Gaudissart,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 1 april 2009,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Kloosterboer Services BV, genom M. Boekhoud och M. Janse, advocaten,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom M. Patakia och A. Sipos, båda i egenskap av ombud, biträdda av F. Tuytschaever, advocaat,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser dels giltigheten av punkt 2 i tabellen i bilagan till kommissionens förordning (EG) nr 384/2004 av den 1 mars 2004 om klassificering av vissa varor i Kombinerade nomenklaturen (EUT L 64, s. 21), dels tolkningen, för den händelse att förordningen skulle vara ogiltig, av relevanta undernummer för klassificeringen av ett kylsystem för datorer i Kombinerade nomenklaturen (nedan

kallad KN) i bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan (EGT L 256, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 13, s. 22), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 1789/2003 av den 11 september 2003 (EUT L 281, s. 1) (nedan kallad förordning nr 2658/87).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Kloosterboer Services BV (nedan kallat Kloosterboer), ett i Nederländerna verksamt tullklarerarföretag, och Inspecteur van de Belastingdienst/Douane Rotterdam (nedan kallad Inspecteur) och avser frågan hur ovannämnda kylsystem för datorer ska tullklassificeras.

Tillämpliga bestämmelser

3 Följande undernummer i KN i förordning nr 2658/87 är av betydelse i målet vid den nationella domstolen:

”8414	Luft- eller vakuumpumpar, kompressorer för luft eller andra gaser samt fläktar och blåsmaskiner, ventilations- eller cirkulationskåpor med inbyggd fläkt, även försedda med filter.

…

— Fläktar

8414 51	— — Bords-, golv-, vägg-, fönster- eller takfläktar med inbyggd elektrisk motor med en effekt av högst 125 W.

…

8414 59	— — Andra
8414 59 10	— — — För civila luftfartyg (1)
	— — — Andra
8414 59 30	— — — — Propellerfläktar

…

8473	Delar och tillbehör (andra än överdrag, fodral, väskor o d) som är lämpliga att användas uteslutande eller huvudsakligen till maskiner enligt nr 8469 — 8472:

…

8473 30 — Delar och tillbehör för maskiner enligt nr 8471.

8473 30 10 — — Sammansatta elektroniska komponenter.

8473 30 90 — — Andra”

4 Punkt 2 i tabellen i bilagan till förordning nr 384/2004 har följande lydelse:

Varubeskrivning	Klassificering (KN-nr)	Motivering
(1)	(2)	(3)
2. Apparat bestående av: — En propellerfläkt med en elektrisk motor och en elektronisk enhet för inställning av fläktens hastighet, och — En kylare av aluminium Apparatens funktion är att avlägsna överskottsvärme från centralenheten i en maskin för automatisk databehandling	8414 59 30	Klassificering på grundval av de allmänna bestämmelserna 1, 3 b och 6 för tolkning av [KN] samt texten till KN-nummer 8414, 8414 59 och 8414 59 30 Det är fläkten som ger ventilatorn dess väsentliga karaktär. Den är den viktigaste komponenten för att avlägsna överskottsvärme

5 Del 1 i KN innehåller ett antal inledande bestämmelser. Avsnitt I i denna del, vilket rör allmänna bestämmelser, innehåller en avdelning A som har rubriken ”Allmänna bestämmelser för tolkning av [KN]” (nedan kallade de allmänna bestämmelserna). I denna avdelning föreskrivs följande:

”Vid klassificering av varor enligt [KN] skall följande gälla:

1. Benämningarna på avdelningar, kapitel och underavdelningar av kapitel är endast vägledande. Klassificeringen ska bestämmas med ledning av lydelsen av HS-numren (med fyrställig sifferkod), av anmärkningarna till avdelningarna eller kapitlen och, om inte annat föreskrivs i HS-numren eller i anmärkningarna, med ledning av följande bestämmelser.

…

3. När vid tillämpning av regel 2 b, eller i annat fall, två eller flera HS-nummer kan komma i fråga för en vara gäller följande:

   a) …

   b) Blandningar, varor som består av olika material eller är sammansatta av olika beståndsdelar samt varor i satser för försäljning i detaljhandeln vilka inte kan klassificeras med ledning avregel 3 a, skall såvitt möjligt klassificeras som om de

bestod av det material eller den beståndsdel som ger blandningen, varan eller satsen dess huvudsakliga karaktär.

…

6. Klassificeringen av varor enligt de olika undernumren till ett tulltaxenummer ska bestämmas med ledning av undernumrens lydelse, av anmärkningarna till dessa undernummer och av ovanstående regler i tillämpliga delar, varvid gäller att endast varubeskrivningar på samma siffernivå skall jämföras med varandra. Vid tillämpningen av denna regel ska anmärkningarna till den berörda avdelningen och det berörda kapitlet också beaktas, om inte omständigheterna kräver annat."

6 Avdelningar och kapitel i KN inleds med ett antal anmärkningar till avdelningen eller kapitlet. I andra delen anges följande i anmärkning 2 till avdelning XVI:

"2. Om inte annat följer av anmärkning 1 till denna avdelning, anmärkning 1 till kap. 84 eller anmärkning 1 till kap. 85, skall delar till maskiner (inte utgörande delar till artiklar enligt nr 8484, 8544, 8545, 8546 eller 8547) klassificeras enligt följande regler:

a) delar som omfattas av något av numren i kap. 84 eller 85 (andra än nr 8409, 8431, 8448, 8466, 8473, 8485, 8503, 8522, 8529, 8538 och 8548) skall under alla förhållanden klassificeras enligt sina respektive nummer,

b) andra delar skall, om de är lämpliga att användas uteslutande eller huvudsakligen till en maskin av speciellt slag eller till flera slags maskiner som omfattas av samma nummer (inbegripet maskiner enligt nr 8479 och 8543), klassificeras enligt samma nummer som ifrågavarande maskiner eller, i tillämpliga fall, enligt nr 8409, 8431, 8448, 8466, 8473, 8503, 8522, 8529 eller 8538. Delar som är lämpliga att användas huvudsakligen till varor enligt nr 8517 eller 8525—8528 och som är lika användbara för båda dessa slag av varor skall klassificeras enligt nr 8517,

c) alla andra delar skall klassificeras enligt nr 8409, 8431, 8448, 8466, 8473, 8503, 8522, 8529 eller 8538 eller, om detta inte är möjligt, enligt nr 8485 respektive 8548.”

7 KN bygger på det internationella systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering (nedan kallat HS). Systemet utarbetades av Tullsamarbetsrådet, numera Världstullorganisationen. Systemet inrättades genom den internationella konvention som ingicks i Bryssel den 14 juni 1983. Konventionen godkändes på gemenskapens vägnar genom rådets beslut 87/369/EEG av den 7 april 1987 (EGT L 198, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 12, s. 3). I kapitel 84 i de förklarande anmärkningarna till KN hänvisas det, vad beträffar fläktar, till de maskiner som beskrivs i de förklarande anmärkningarna till HS med följande innehåll:

”B. — Fläktar

Dessa maskiner, med eller utan integrerande motor, är avsedda antingen att leverera stora mängder luft eller andra gaser med relativt lågt tryck eller att endast sätta den omgivande luften i rörelse.

De som tillhör den första gruppen kan arbeta med sug- eller blåsmaskiner (t. ex industriblåsmaskiner för användning i vindtunnlar). De består av en propeller eller ett

skovelförsett löphjul som roterar i ett hölje eller en rörledning och arbetar på samma sätt som rotations- eller centrifugalkompressorer.

Den andra typen är en enklare konstruktion och består endast av en propeller som roterar i fria luften.

Fläktar används bl.a: för ventilation av gruvor och lokaler av alla slag, silor och fartyg; för utsugning av damm, ånga, rök, heta gaser etc; för torkning av många olika material (läder, textilvaror, målarfärger etc.); i mekaniska apparater för att åstadkomma drag i ugnar.

Denna grupp omfattar också rumsfläktar, även med vipp- eller svänganordning. Hit hör bl.a. takfläktar, bordsfläktar, fläktar som är avsedda att monteras på väggkonsoler, fläktar med fästvingar, avsedda att byggas in i väggar, fönster etc.

Fläktar, vilka förutom med motor och omhölje är utrustade med andra anordningar, såsom dammavskiljare, filter, kol- eller värmeelement och värmeväxlare, klassificeras inte enligt detta nummer om dessa anordningar har karaktär av maskiner eller apparater enligt andra tulltaxenummer, t.ex. luftvärmare som inte är försedda med elektrisk uppvärmningsanordning (nr 7322), luftkonditioneringsapparater (nr 8415), apparater för filtrering av gaser (nr 8421), luftkylare för industriellt bruk (nr 8419) eller för inomhuslokaler (nr 8479) och inte heller elektriska apparater för rumsuppvärmning med inbyggda fläktar (nr 8516).”

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

8 Kloosterboer lämnade den 6 januari 2004 in en deklaration för övergång till fri omsättning till tullen i Rotterdam för bland annat ”datorfläktar”. Varorna som kom från Kina angavs i deklarationen med undernummer 8414 51 90 i KN och påfördes en tullsats på 3,2 procent av det deklarerade värdet.

9 Inspecteur klassificerade den 7 januari 2004 varorna enligt undernummer 8414 51 90 i KN och utfärdade en betalningsanmodan på motsvarande tull.

10 Kloosterboer lämnade den 21 juli 2004 in en begäran om återbetalning av den tull som erlagts och gjorde gällande att de varor som avses i målet vid den nationella domstolen utgjorde ”computer parts for processor”, som enligt nederländsk rättspraxis ska klassificeras enligt undernummer 8473 30 90 i KN och för vilka det inte ska tas ut någon tull.

11 Inspecteur avslog ansökan genom beslut av den 9 september 2004, med motiveringen att det efter utredning ”har framkommit att [Europeiska gemenskapernas] kommission den 1 mars 2004 antog förordning (EG) nr 384/2004. I denna förordning anges att fläktar ska klassificeras enligt undernummer 8414 59 30. Det är fläkten som ger varorna deras väsentliga karaktär, eftersom det är den som är viktigast för att avlägsna värmeöverskottet. Förordningen är i alla delar bindande.”

12 Då även sökandens begäran om omprövning av Inspecteurs beslut avslogs väckte Kloosterboer talan vid den hänskjutande domstolen och yrkade att beslutet skulle ogiltigförklaras.

13 Gerechtshof te Amsterdam har beskrivit de omtvistade varorna som maskiner bestående av två delar: en värmeväxlare, en så kallad heatsink, och en fläkt som är permanent förbundna med varandra och således utgör en enhet. Värmeväxlaren består av en metallfot med fästanordningar. På foten har fästs aluminiumlameller som är anbragta i ordning i en ringform eller fyrkant av plast som (propeller)fläkten är fäst på. Fläkten drivs av en elektrisk motor som verkar med likström på 12 volt. Varorna har utrustats med en särskild klickanordning för moderkortet i förhållande till centralprocessorn. För att förhindra att det uppstår ett luftrum mellan processorns yta och fotens yta finns det en värmeledande pasta på varornas fot. Den värme som processorn avger absorberas av värmeväxlarens lameller. Fläkten, som orsakar en luftström, gör därefter att den värme som lagrats i lamellerna avlägsnas. De berörda produkterna är endast avsedda att användas i en dator för att kyla ned processorn.

14 Kloosterboer har vid den hänskjutande domstolen gjort gällande att de berörda varorna ska betraktas som delar till datorer, eftersom en dator inte kan fungera utan en värmeväxlare. Den omständigheten att det har fästs en fläkt på värmeväxlaren i detta mål medför inte en annan slutsats, eftersom fläkten enbart är ägnad att öka apparatens nedkylningsförmåga, utan att det är nödvändigt att göra värmeväxlarens lameller större. Det är värmeväxlaren som är den centrala beståndsdelen och som ger varorna deras väsentliga karaktär. Fläktarna ska därför klassificeras enligt KN-nr 8473 och inte enligt KN-nr 8414. Härav följer att förordning nr 384/2004 är oförenlig med de allmänna reglerna för tolkningen av KN.

15 Inspecteur har påpekat att de omtvistade varorna, utifrån objektiva kännetecken och egenskaper, är fläktar. Det är nämligen fläkten som ger varorna deras väsentliga karaktär, eftersom det är fläkten som har störst betydelse för att kunna avlägsna värmeöverskottet. De aktuella fläktarna ska således, trots att det är odiskutabelt att de är

avsedda att utgöra en del av en dator, klassificeras som fläktar enligt de allmänna reglerna 1, 3 b och 6, enligt KN-nr 8414. En sådan tolkning har för övrigt stöd i förordning nr 384/2004.

16 Den hänskjutande domstolen anser att varorna har en mer omfattande funktion än de fläktar som avses i nr 8414 med följd att de inte kan jämställas med de fläktar som nämns i de förklarande anmärkningarna och att ovannämnda nummer således inte kan tillämpas. Det är av avgörande betydelse att varorna uppfångar och avlägsnar värme, vilket är en funktion som saknas hos en fläkt. Härav följer att anmärkning 2 a i andra avsnittet i avdelning XVI till KN är irrelevant i förevarande fall.

17 Med hänvisning till anmärkning 2 b och de allmänna klassificeringsreglerna 1 och 6 och med beaktande av att det är ostridigt att de berörda varorna har tillverkats särskilt för datorer, nämligen ”maskiner för automatisk databehandling och enheter till sådana maskiner” enligt definitionen i KN-nummer 8471, och med beaktande av att nedkylning av processorn är nödvändig för att datorerna ska fungera, ska varorna, enligt den hänskjutande domstolen, klassificeras enligt undernummer 8473 30 90 i KN.

18 Eftersom de omtvistade varorna exakt motsvarar de maskiner som beskrivs i förordning nr 384/2004 hyser den hänskjutande domstolen grundat tvivel med avseende på dels huruvida den klassificering som föreskrivs i denna förordning är förenlig med ordalydelsen i KN, dels huruvida förordningen är giltig.

19 Gerechtshof te Amsterdam beslutade därför att förklara målet vilande och att hänskjuta följande tolkningsfrågor till domstolen med begäran om förhandsavgörande:

”1) Är förordning [nr 384/2004] giltig såtillvida att varor [bestående av en värmeväxlare och en fläkt] ska klassificeras enligt undernummer 8414 59 30 i [KN] enligt förordningen?

2) Om förordning [nr 384/2004] är ogiltig: kan då den gemensamma tulltaxan tolkas så att dessa varor ska klassificeras som ’delar och tillbehör till maskiner enligt nr 8471’ enligt undernummer 8473 30 90 i [KN]?”

Prövning av tolkningsfrågorna

20 Det ska inledningsvis påpekas att ansökan om övergång till fri omsättning beträffande de omtvistade varorna och Inspecteurs beslut med anledning av denna ansökan låg tidsmässigt före den tidpunkt när förordning nr 384/2004 trädde i kraft, det vill säga den 22 mars 2004. Det framgår således av beslutet om hänskjutande att Kloosterboer lämnade in sin ansökan den 6 januari 2004 och att Inspecteur fattade sitt klassificeringsbeslut följande dag.

21 I detta sammanhang erinrar domstolen om att en förordning som reglerar villkoren för klassificering enligt ett nummer eller undernummer i tulltaxan är av konstitutiv karaktär och inte kan ha retroaktiv verkan (se, bland annat, dom av den 7 juni 2001 i mål C-479/99, CBA Computer, REG 2001, s. I-4391, punkt 31, och av den 27 november 2008 i mål C-403/07, Metherma, punkt 39). Dessutom kan domstolen enligt fast rättspraxis vara tvungen att beakta gemenskapsbestämmelser som den nationella domstolen inte har hänvisat till i sin fråga (se, bland annat, dom av den 26 juni 2008 i de förenade målen C-329/06 och C-343/06, Wiedemann och Funk, REG 2008, s. I-4635, punkt 45 och domen i det ovannämnda målet Metherma, punkt 39).

22 Under dessa omständigheter ska tolkningsfrågorna inte bedömas mot bakgrund av bestämmelserna i förordning nr 384/2004 utan, vilket anges i beslutet om hänskjutande, mot bakgrund av bestämmelserna i förordning nr 2658/87.

23 Tolkningsfrågorna ska således förstås så att den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida förordning nr 2658/87 ska tolkas så att de omtvistade varorna, som består av en värmeväxlare och en fläkt och som uteslutande ska byggas in i en dator, ska klassificeras enligt undernummer 8473 30 90 eller enligt undernummer 8414 59 30 i KN.

24 För att besvara denna fråga ska det erinras om att det framgår av fast rättspraxis att, av hänsyn till rättssäkerheten och i syfte att underlätta kontroll, det avgörande kriteriet för tullklassificering av varor i allmänhet ska vara deras objektiva kännetecken och egenskaper, såsom de definieras i rubriken till numret i KN och i anmärkningarna till avdelningarna eller kapitlen (se, bland annat, dom av den 15 februari 2007 i mål C-183/06, RUMA, REG 2007, s. I-1559, punkt 27, och av den 27 september 2007 i de förenade målen C-208/06 och C-209/06, Medion och Canon Deutschland, REG 2007, s. I-7963, punkt 34).

25 De förklarande anmärkningar som har utarbetats av kommissionen (vad beträffar KN) och Världstullorganisationen (vad beträffar HS), utgör viktiga tolkningsdata vid bedömningen av vad som inbegrips under olika tullnummer, likväl utan att vara rättsligt bindande (dom av den 26 oktober 2006 i mål C-250/05, Turbon International, REG 2006, s. I-10531, punkt 16).

26 Dessutom kan det ändamål för vilket varan är avsedd i sig utgöra ett objektivt kriterium för klassificering. Detta förutsätter att användningsområdet är förbundet med varans natur, vilket skall kunna konstateras med ledning av varans objektiva kännetecken och

egenskaper (se bland annat domen i det ovannämnda målet RUMA, punkt 36, och domen i det ovannämnda målet Medion och Canon Deutschland, punkt 37).

27 Det framgår även av domstolens rättspraxis att begreppet ”del”, i den mening som avses i tulltaxenummer 8473 i KN, förutsätter en helhet för vars funktion delen är oundgänglig (dom av den 19 oktober 2000 i mål C-339/98, Peacock, REG 2000, s. I-8947, punkt 21, och domen i det ovannämnda målet Turbon International, punkt 17).

28 Det framgår i förevarande fall såväl av beslutet om hänskjutande som av Kloosterboers och kommissionens förklaringar vid förhandlingen att de omtvistade varorna är oundgängliga för datorns funktion och att de uteslutande har denna funktion. Varorna ska därför betraktas som delar och ska klassificeras enligt undernummer 8473 30 90 i KN.

29 Det saknar betydelse för denna klassificering att varorna består av två olika delar, en värmeväxlare och en fläkt som var för sig skulle kunna klassificeras under skilda undernummer i KN, nämligen undernumren 8473 30 90 och 8414 59 30.

30 Eftersom de omtvistade varorna består av olika material och inte något av de två undernummer som nämnts ovan är mer specifikt än det andra, kan varan endast klassificeras med hjälp av den allmänna regeln 3 b (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Turbon International, punkt 20).

31 För att kunna klassificera en vara enligt denna allmänna regel, är det nödvändigt att fastställa vilken av varans beståndsdelar som ger den dess huvudsakliga karaktär, vilket

kan ske genom en bedömning av huruvida varan behåller sina karaktäristiska egenskaper om en eller flera av dess beståndsdelar avlägsnas (domen i det ovannämnda målet Turbon International, punkt 21).

32 Likaså kan, såsom anges i punkt VIII i den förklarande anmärkningen till HS beträffande den allmänna regeln 3 b, den faktor som bestämmer den huvudsakliga karaktären alltefter varuslaget framgå av exempelvis materialets eller beståndsdelens beskaffenhet, volym, kvantitet, vikt eller värde eller av betydelsen av ett material som ingår i en vara i förhållande till varans användning.

33 Det är inte fläkten utan värmeväxlaren som, i motsats till vad kommissionen har gjort gällande, bestämmer de omtvistade varornas huvudsakliga karaktär.

34 Varorna har, såsom den hänskjutande domstolen har påpekat, som huvudfunktion att absorbera och avleda värme från processorn. Det är värmeväxlaren som fyller denna funktion och den har konstruerats särskilt för denna funktion. Det är vidare ostridigt att nedkylning av datorprocessorer, innan de omtvistade varorna hade utvecklats, endast säkerställdes genom värmeväxlare. Den omständigheten att en fläkt tillfogats värmeväxlaren har inte i grunden ändrat värmeväxlarens egenskaper utan har endast gjort den effektivare genom att dess kylförmåga har ökat.

35 Det är vidare utrett att i motsättning till värmeväxlare ska de fläktar som de omtvistade varorna är utrustade med inte vara påslagna hela tiden men ska endast slås till när

värmeväxlarens nedkylningsförmåga inte längre är tillräcklig för att förhindra att processorns temperatur överstiger en viss nivå.

36 Det ska mot denna bakgrund och med beaktande av ordalydelsen i den förklarande anmärkningen till HS beträffande nr 8414 och särskilt sista stycket i B beträffande fläktar fastslås att de omtvistade varorna inte ska klassificeras enligt detta nummer.

37 Eftersom de omtvistade varorna, vilket påpekats i punkt 28 i denna dom, endast ska användas i datorer som klassificeras enligt KN-nummer 8471, ska de enligt anmärkning 2 b i avdelning XVI i första avsnittet i KN klassificeras enligt undernummer 8473 30 90.

38 Mot bakgrund av vad som anförts ovan ska tolkningsfrågorna besvaras så att förordning nr 2658/87 ska tolkas så att de omtvistade varorna, som består av en värmeväxlare och en fläkt, och vars enda funktion är att användas i en dator, ska klassificeras enligt undernummer 8473 30 90 i KN.

Rättegångskostnader

39 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

Rådets förordning (EG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan, i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 1789/2003 av den 11 september 2003, ska tolkas så att de omtvistade varorna, som består av en värmeväxlare och en fläkt och vars enda funktion är att användas i en dator, ska klassificeras enligt undernummer 8473 30 90 i Kombinerade nomenklaturen i bilaga I till denna förordning.

Underskrifter